

Den internasjonale dagen mot FGM 2021

Innspill til Utviklingsminister Ulstein, 08.02.21

Sex og Politikk, Kjersti Augland

I et møte for å markere den internasjonale dagen mot FGM presenterte Plan, Redd Barna, Kirkens Nødhjelp, FOKUS og Sex og Politikk konsekvenser av COVID-19 situasjonen og prioriteringer for arbeidet videre til Utviklingsminister Ulstein.

Sex og Politikk har tre søsterorganisasjoner som har støtte fra Norge til sitt FGM arbeid; Sudan Family Planning Association (SFPA), Mauritanienne pour la Promotion de la Famille (AMPF) og Somaliland Family Health Association (SOFHA)

Først vil jeg si at det var et godt sammentreff å ha dette møtet i dag. For akkurat nå lanserer Sex og Politikk vår årlige seksualitetsundervisningskampanje Uke 6, i Norge. Vi har 10 års jubileum i år og en rekordhøy oppslutning med foreløpig 2800 lærere påmeldt undervisningsopplegget.

Nettopp kjennskap til seksualitet, seksuell helse og rettigheter står sentralt også i arbeidet mot FGM. Kapasitetsbygging av lærere, undervisning og aktiviteter for ungdom på skoler, og inkludering av foreldre, er en sentral del av arbeidet til våre søsterorganisasjoner.

Somaliland Family Health Association (SOFHA)

Jeg skal løfte fram noen erfaringer fra vår søsterorganisasjon i Somaliland.

Somaliland Family Health Association (SOFHA) har jobbet med FGM siden opprettelsen i 2009. Med en FGM prevalensrate på 98% i Somaliland, er FGM en sentral del av arbeidet.

SOFHA er en helseaktør og tilbyr seksuelle og reproduktive helsetjenester, men har samtidig en helhetlig tilnærming i arbeidet mot FGM. Dette inkluderer pådriverarbeid mot myndighetene for politikk og lover som forbyr FGM, informasjonsarbeid og kapasitetsbygging av ungdom, lærere og helsepersonell, mobilisering av lokalsamfunn og et bredt tilbud av helsetjenester.

Resultater av arbeidet

Ved oppstart av programmet i 2016, initierte Norad kontakt mellom SOFHA og Population Council som sammen gjennomførte en baseline undersøkelse. Dette var et godt initiativ og undersøkelsen har vist seg veldig nyttig i kommunikasjonen med myndighetene og for implementeringen av programmet.

Data fra midtveisgjennomgangen viser to hovedtrender:

Det har vært en positiv utvikling når det gjelder holdninger i befolkningen siden 2016. Andelen som støtter å forby alle former for FGM har økt fra 5% - 19%. Og 90% sier de støtter å gå bort fra den mest alvorlige formen for FGM, infibulasjon.

Samtidig har det vært en negativ utvikling når det gjelder medikalisering av FGM, der helsepersonell utfører omskjæringen/inngrepet. Dataene viser en økning fra 8% - 19% av de spurte som har fått helsepersonell til å gjennomføre FGM inngrepet. Dette er noe SOFHA skal adressere i det videre arbeidet.

Årsaken til den positive endringen viser til hvordan SOFHA har investert i kunnskaps- og holdningsrettet arbeid overfor befolkningen. Siden 2016 har SOFHA gitt;

- kapasitetsbygging til nærmere 800 lærere,

- informasjons og peer-to-peer arbeid for 20 000 ungdom, og 17 900 foreldre og
- kapasitetsbygging for helsepersonell, og lokalsamfunn.

SOFHA fikk offentlige myndigheter til å godkjenne et FGM pensum til bruk i skolene. I 2021 starter arbeidet med å gi opplæring til lærere og få deres pensum inkorporert i det ordinære pensumet.

Helsestasjonene har vært et viktig møtepunkt i FGM arbeidet for mødre, barn og ungdom. Særlig har de sett at de kvinnelig ansatte har bidratt til å skape et trygt rom for å starte en dialog rundt konsekvensene og oppfattelsen av FGM, i tillegg til å gi essensielle helsetjenester ved komplikasjoner, slik som infeksjoner ved menstruasjon og fødselskomplikasjoner.

Vi ser noen tydelige fordeler ved å være en helseaktør, og samtidig jobbe med informasjon og politisk påvirkning. SOFHA sitter på en grundig medisinsk kunnskap, og de har direkte erfaring med å behandle skader og være i dialog med kvinner og jenter. Det gir de en troverdighet overfor både enkeltpersoner, samarbeidspartnere og myndigheter.

COVID-19 konsekvenser

Når skolene stengte registrerte SOFHA og andre organisasjoner en økning i FGM. Det er vanligvis i skoleferier at jenter omskjæres, og nedstengningen blei nok en mulighet til å gjøre dette. Heldigvis var helsestasjonene kun nedstengt i en kort periode og da SOFHA åpnet opp igjen, måtte de bruke ekstra ressurser på veiledning av jenter og kvinner som kom til klinikkene. De opplever at situasjonen nå er mer eller mindre tilbake til de «normale» høye nivåene av FGM.

Den forverrede økonomiske situasjonen har ført til en enda større negativ effekt for enkeltpersoner og organisasjoner. For organisasjoner har finansieringen i større grad blitt kanalisert mot COVID-19 innsats og enkeltpersoner er mindre mottakelig for informasjon. Dette har gjort det vanskeligere å nå gjennom med informasjon på kjønnsbasert vold og FGM og har gjort sårbare grupper, unge jenter, mer utsatt. Myndighetene hadde ikke FGM høyt på prioriteringslisten før COVID-19, når har det i beste fall ikke blitt noe bedre. I tillegg opplever Somaliland tørke, som igjen forverrer matsituasjonen og økonomien.

Framover – få myndighetene om bord, og fortsette kunnskapsarbeidet.

Framover vil SOFHA bygge videre på den positive utviklingen, sette inn tiltak for å motvirke medikaliseringen og øke innsatsen for kunnskap og holdningsendring blant myndigheter. De viktigste prioriteringene for SOFHA er:

- 1) Fortsette innsamling og bruk av data. Dette vil både vise hvor innsatsen må styrkes, slik som trenden med medikalisering av FGM, og vise hva som virker – målrettet kunnskapsarbeid.
- 2) Lovgivning - En styrket innsats overfor myndighetene. Det trengs tilsvarende kapasitetsbygging for offentlig ansatte, kunnskap og holdningsendring, som vi har sett fungerer for barn, ungdom og foreldre.
- 3) Engasjere helsearbeidere for å endre på praksisen med medikalisering av FGM. Helsearbeidere må bli en del av løsningen og pådrivere for å få slutt på FGM.
- 4) Fortsette informasjons- og kapasitetsbyggingsarbeidet vi ser virker overfor ungdom, lærere og lokalsamfunn.

Vi ser fram til videre samarbeid med norske myndigheter i kampen mot FGM. Med økt sårbarhet for jenter og utfordringer med at arbeidet ikke prioriteres på grunn av pandemien, håper vi Norge bidrar til et ytterligere løft og bidrar til å ansvarliggjøre myndigheter gjennom FNs menneskerettighetsprosesser.